

# Z proti FÍNSKU

Rozsudok z 25. februára 1997

## NEOFICIÁLNE ZHRNUTIE A OKOLNOSTI PRÍPADU

### A. Základné skutočnosti

Sťažovateľka Z bola v čase udalostí, ktoré boli podnetom na jej sťažnosť podľa Dohovoru, manželkou pána X. V septembri 1995 sa rozviedli. Obaja sú nositeľmi vírusu HIV.

Od decembra 1991 do septembra 1992 spáchal X. niekoľko sexuálne motivovaných trestných činov. Dňa 10. marca 1992 ho súd uznal vinným z trestného činu znásilnenia a odsúdil ho na podmienený trest odňatia slobody. Po tomto súdnom rozhodnutí bol pán X. obvinený okrem iného aj z pokusu o zabitie na základe toho, že vedome vystavil svoje obete riziku nákazy vírusom HIV. Dňa 19. marca 1992 bol informovaný o výsledkoch krvného testu, ktorý preukázal prítomnosť vírusu HIV v jeho krvi.

V priebehu následného trestného konania pred Mestským súdom v Helsinkách (*raastuvanoikeus, rdstuvurätten*) boli niektorí lekári a psychiater, ktorí liečili sťažovateľku, donútení napriek ich protestom poskytnúť a odtajniť informácie o sťažovateľke. Pani Z odmietla svedčiť a lekárske svedectvá boli navrhnuté na účel stanovenia dátumu, kedy si pán X. bol prvýkrát vedomý alebo mal dôvod sa domnievať, že je HIV pozitívny. Okrem toho zdravotná dokumentácia vzťahujúca sa na pána X. a pani Z bola zaistená počas policajnej prehliadky v nemocnici, kde sa obaja liečili a jej fotokópie boli založené do vyšetrovacieho spisu. Hoci súdne konanie prebiehalo neverejne, reportáže z procesu sa objavili v najväčších fínskych denníkoch minimálne dva razy.

Dňa 19. mája 1993 Mestský súd v Helsinkách uznal pána X. vinným okrem iného z trojnásobného pokusu o zabitie a jedného znásilnenia a odsúdil ho na trest odňatia slobody v trvaní celkovo 7 rokov. Príslušné právne ustanovenia, výroková časť rozsudku a zhrnutie súdneho odôvodnenia boli zverejnené. Súd nariadil, aby sa úplné znenie rozsudku a spisové dokumenty nezverejnili nasledujúcich 10 rokov, napriek tomu, že pán X. a aj obete žiadali dlhší čas utajenia materiálov.

Prokurátor, pán X. a obe sa proti súdnemu rozhodnutiu odvolali a 14. septembra 1993 na pojednávaní pred Odvolacím súdom v Helsinkách (*hovioikeus, hovrätten*) žiadali, aby súdne dokumenty zostali utajené dlhšie ako desať rokov.

V rozsudku z 10. decembra 1993 odvolací súd potvrdil rozhodnutie mestského súdu a okrem toho uznal pána X. vinným z ďalších dvoch pokusov o zabitie a zvýšil celkový trest odňatia slobody na viac ako jedenásť rokov. Rozsudok, ktorý obsahoval celé mená pána X. a pani Z a v ktorom boli spomenuté aj fakty o ich ochorení na HIV, bol prístupný médiám. Odvolací súd nepredĺžil čas utajovania materiálov určený prvostupňovým súdom. Tomuto rozhodnutiu bola v tlači venovaná značná pozornosť.

Dňa 26. septembra 1994 Najvyšší súd (*korkein oikeus, högsta domstolen*) nepovolil pánovi X odvolať sa.

Dňa 1. septembra 1995 Najvyšší súd zamietol žiadosť sťažovateľky o zrušenie alebo zmenu rozsudku odvolacieho súdu v časti nariaďujúcej desaťročnú dobu jeho nezverejňovania. Súdne dokumenty vzťahujúce sa na tento prípad budú verejne prístupné v roku 2002.

## B. Konanie pred Európskou komisiou pre ľudské práva

Dňa 21. marca 1993 bola podaná sťažnosť, ktorú Európska komisia pre ľudské práva (ďalej len „Komisia“) vyhlásila za prijateľnú 28. februára 1995.

Vo svojej správe z 2. decembra 1995 Komisia zhrnula fakty a vyjadrila jednomyselný názor, že článok 8 bol porušený a že nie je potrebné skúmať, či bol porušený aj článok 13.

Komisia postúpila prípad Európskemu súdu pre ľudské práva (ďalej len „Súd“) 25. januára 1996.

## VÝŇATOK Z ROZSUDKU

### PRÁVNÝ STAV

#### I. ÚDAJNÉ PORUŠENIE ČLÁNKU 8 DOHOVORU

60. Sťažovateľka tvrdila, že sa stala obeťou porušenia článku 8 Dohovoru, ktorý znie takto:

„1. Každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

2. Štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.“

61. Vláda odmietla toto tvrdenie, zatiaľ čo Komisia dospela k záveru, že článok 8 bol porušený.

## A. Rozsah sťažnosti prejednávanej pred Súdom

### 1. Tvrdenie o prezradení informácií zo zdravotných záznamov

62. V svojej sťažnosti adresovanej Komisii sa sťažovateľka sťažovala medzi iným na postup fínskych orgánov, ktoré nezabránili zverejneniu informácií o jej totožnosti, zdravotnom stave ako nositeľky vírusu HIV a ukončení jej pracovného pomeru v tlači. Po rozhodnutí Komisie, ktorým bola sťažnosť vyhlásená za prijateľnú a na základe nových informácií získaných počas konania pred ňou, rozviedla tieto tvrdenia a trvala na tom, že predmetné informácie prezradila polícia alebo iný orgán výkonnej moci.

Vo svojom vyjadrení k Súdu sa sťažovateľka snažila upresniť svoje tvrdenia. Ne-sťažovala sa na spravodajstvo tlače ani na prepustenie z práce, ale len na údajné zverejnenie informácií, za ktoré bol zodpovedný žalovaný štát. Týmto bol podľa jej názoru porušený článok 8.

63. Vláda odvolávajúc sa na už uvedené odôvodnenie považovala sťažnosť za postrádajúcu akýkoľvek reálny obsah.

64. Komisia nepovažovala za potrebné skúmať záležitosť v merite veci a zástupca Komisie na pojednávaní pred Súdom dodal, že predložené dôkazy boli v tomto ohľade nekompletné.

65. Ani Súd nepovažuje za preukázané, že došlo k zverejneniu tajných zdravotných záznamov sťažovateľky, za ktoré môže byť v zmysle článku 8 zodpovedný žalovaný štát.

### 2. Tvrdenie o diskriminácii

66. Sťažovateľka sa tiež pred Súdom sťažovala, že odôvodnenie v rozsudku odvolacieho súdu bolo zaujaté, a to nielen proti jej bývalému manželovi pre príslušnosť k rase, ale aj proti nej na základe príslušnosti k pohlaviu. Zásah do jej práva na rešpektovanie súkromia a rodinného života bol motivovaný skutočnosťou, že bola ženou vydatou za černocha z Afriky.

67. Vláda s uvedenými tvrdeniami nesúhlasila. Sťažovateľka sa neodvolávala na článok 14 Dohovoru v konaní pred Komisiou, ktorá takéto tvrdenia neskúmala, preto by mali byť posúdené ako neprípustné na preskúmanie pred Súdom.

68. Zástupca Komisie sa k tejto otázke nevyjadril.

69. Podľa Súdu sa sťažovateľkine tvrdenie, že bola podrobená diskriminačnému zaobchádzaniu, nejaví ako prepracovanie sťažností, ktoré Komisia vyhlásila za prijateľné. Má skôr povahu samostatnej a novej sťažnosti a nie je zahrnutá v rozhodnutí Komisie o prijateľnosti. Súd preto nemá právomoc na jej preskúmanie (pozri napr. rozsudok Olsson proti Švédsku (č. 2) z 27. novembra 1992, séria A, č. 250, str. 30–31, ods. 75 a rozsudok Schuler-Zraggen proti Švajčiarsku z 24. júna 1993, séria A, č. 263, str. 20, ods. 60).

### 3. Záver

70. Súd preto obmedzí svoje skúmanie na ďalšie skutočnosti, proti ktorým sťažnosť smeruje, konkrétne na: 1) príkazy nariaďujúce lekárom sťažovateľky vypovedať v trestnom konaní proti jej manželovi, 2) zaistenie jej zdravotnej dokumentácie a jej zahrnutie do vyšetrovacieho spisu, 3) rozhodnutie o sprístupnení predmetného materiálu verejnosti v roku 2002 a 4) prezradenie jej totožnosti a zdravotného stavu v rozsudku odvolacieho súdu.

#### B. Posúdenie otázky, či došlo k zásahu do práva sťažovateľky na rešpektovanie jej súkromného a rodinného života

71. Nebolo sporné, že rôzne opatrenia obsiahnuté v sťažnosti predstavovali zásahy do sťažovateľkinho práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života zaručeného v článku 8 ods. 1 Dohovoru. Súd nevidí dôvod rozhodnúť inak. Preto musí skúmať, či tieto opatrenia splnili podmienky uvedené v odseku 2 toho istého článku.

#### C. Posúdenie otázky, či boli tieto zásahy opodstatnené

##### 1. „V súlade so zákonom“

72. Sťažovateľka tvrdila, že všetky štyri napadnuté opatrenia vychádzajú zo skutočnosti, že jej zdravotné záznamy boli zverejnené v konaní proti X. aplikáciou hlavy 17 § 23 ods. 3 Súdneho poriadku (*oikeudenkäymiskaari, rättegångsbalk*, pozri odsek 46 tohto rozsudku). Toto ustanovenie je podľa jej názoru nebezpečne široko formulované. Uviedla, že nešpecifikuje okruh osôb, ktorých informácie o zdravotnom stave sa môžu použiť v trestnom konaní. Príslušný zákon dotknutým osobám neposkytuje ani právo byť vypočutý predtým, ako sa takéto opatrenia prijímú, ani možnosť opravného prostriedku na napadnutie týchto opatrení. Zaistenie zdravotnej dokumentácie a jej začlenenie do vyšetrovacieho spisu vôbec nevyžadovalo súdny príkaz. Preto sa tento zákon nemôže považovať za spĺňajúci požiadavky presnosti a predvídateľnosti vyplývajúce z výrazu „v súlade so zákonom“.

73. Súd však zdieľa rovnaký názor ako Komisia a vláda a nenašiel dôvod domnievať sa, že opatrenia sa nevykonali v súlade s vnútroštátnym právom, alebo že účinky predmetného zákona sa nedali dostatočne predvídať v zmysle kvalitatívnej požiadavky zahrnutej vo výraze „v súlade so zákonom“ v článku 8 ods. 2.

##### 2. Legitímny cieľ

74. Sťažovateľka tvrdila, že príslušné zdravotné záznamy neboli v súdnom konaní proti X. také významné, aby sa dalo tvrdiť, že uložené opatrenia sledovali legitímny cieľ v zmysle článku 8 ods.2.

75. Súd však tento argument, ktorý je v svojej podstate založený na sťažovateľkinom *ex post facto* hodnotení významu dôkazov v konaní proti X., nepresvedčil. Podstatné je, či v čase, keď sa sporné opatrenia prijali, príslušné štátne orgány sledovali dosiahnutie legitímneho cieľa.

76. V tomto ohľade Súd súhlasí s vládou a Komisiou, že cieľom príslušných vyšetrovacích úkonov v čase ich prijatia (odseky 23, 26, 29 až 32) bolo „predchádzanie ... zločinnosti“ a „ochrana práv a slobôd iných“.

77. Pokiaľ ide o desaťročné obmedzenie na nezverejnenie súdnych dokumentov, Súd uznáva, že existuje verejný záujem na zabezpečení transparentnosti súdnych konaní a tým na zachovaní dôvery verejnosti voči súdom (odseky 33, 35 a 36). Takéto obmedzenie by podľa fínskeho práva umožnilo komukoľvek z verejnosti uplatniť svoje právo na prístup k súdnym materiálom po vypršaní doby nezverejňovania. Možno preto povedať – ako uviedla vláda a Komisia – že cieľom bola „ochrana práv a slobôd iných“.

Na druhej strane na rozdiel od Komisie a vlády si Súd nemyslí, že cieľom tohto opatrenia bolo predchádzanie zločinnosti.

78. Pokiaľ ide o uverejnenie celého mena sťažovateľky rovnako ako jej zdravotného stavu po ich prezradení v rozsudku odvolacieho súdu (pozri odsek 36), Súd na rozdiel od vlády a Komisie má pochybnosti, či by sa toto mohlo považovať za sledovanie ktoréhokoľvek z legitímnych cieľov vymenovaných v článku 8 ods. 2. V spojitosti so svojimi zisteniami v odseku 113 však Súd nepovažoval za potrebné rozhodnúť túto otázku.

### 3. „Nevyhnutné v demokratickej spoločnosti“

#### a) Argumenty účastníkov konania

##### i) Sťažovateľka a Komisia

79. Sťažovateľka a Komisia uvádzali, že právo sťažovateľky na rešpektovanie jej súkromného a rodinného života podľa článku 8 bolo porušené spôsobom, ktorý nemôže byť považovaný za „nevýhnutný v demokratickej spoločnosti“.

V tom, ako k tomuto záveru došli, sa však rozchádzajú. Kým sťažovateľka uviedla, že každé opatrenie samostatne predstavuje porušenie článku 8, Komisia ich považuje za porušenie článku 8 v ich vzájomnej kombinácii. Zástupca Komisie vysvetlil, že pre pevné prepojenie medzi jednotlivými opatreniami a ich dôsledkami pre sťažovateľku predstavuje ich celkové preskúmanie lepší základ na porovnanie záujmov jednotlivca so záujmami spoločnosti.

Rovnako boli určité rozdielnosti medzi ich argumentáciou. Mohli by sa zhrnúť nasledovne.

80. Podľa sťažovateľky neexistoval žiaden primeraný proporčný vzťah medzi akýmkoľvek legitímnym cieľom sledovaným predmetnými opatreniami a jej záujmom na nezverejňovaní jej totožnosti a zdravotného stavu.

Pokiaľ ide o príkazy nariaďujúce jej lekárom a psychiatrovi vypovedať, uviedla, že usvedčenie X. z piatich namiesto troch pokusov o zabitie nemalo vážny vplyv na výšku trestu ani na odškodnenie obetí. X. by bol aj tak odsúdený za sexuálne motivované trestné činy v súvislosti s týmito dvoma zostávajúcimi prípadmi. Z hľadiska vo fínskom práve uloženej povinnosti nositeľa HIV informovať svojho lekára o pravdepodobnom zdroji nákazy (pozri odsek 44), napadnuté opatrenia by mohli odradiť súčasných a potenciálnych nositeľov HIV vo Fínsku od podstúpenia krvných testov a od vyhľadania lekárskej starostlivosti.

K zaisteniu zdravotnej dokumentácie a jej zahrnutiu do vyšetrovacieho spisu (pozri odseky 31 a 32) uviedla, že podstatná časť tohto materiálu sa jednoznačne nevzťahovala na prípad X. a vôbec neobsahovala informáciu, ktorá by mohla byť rozhodujúca pre posúdenie okamihu, kedy si X. začal byť vedomý toho, že je infikovaný vírusom HIV. V záznamoch boli zmienky o vyjadreniach Z vzťahujúce sa na X., ale ich význam bol iba teoretický. Mestský súd nebol povinný prijať zahrnutie celého dôkazného materiálu získaného zaistením do súdneho spisu.

Na základe týchto skutočností nemožno ospravedlniť jeho rozhodnutie sprístupniť súdny spis verejnosti o desať rokov, v roku 2002.

Tiež nebolo „nevyhnutné“, aby odvolací súd zverejnil jej totožnosť a detaily jej zdravotného stavu v svojom rozsudku a poslal ho faxom do najväčších fínskych novín (pozri odsek 43). Toto opatrenie obzvlášť zasiahlo do jej súkromného a profesionálneho života. Na pojednávaní pred odvolacím súdom právny zástupca pána X. jasne zdôraznil, že Z si neželá, aby sa o nej zverejnila akákoľvek informácia.

81. Na rozdiel od sťažovateľky bola Komisia presvedčená, že predmetné opatrenia boli opodstatnené vo svojej podstate, ak tým príslušné vnútroštátne orgány sledovali iba získanie dôkazu o tom, kedy si X. začal byť vedomý toho, že je infikovaný vírusom HIV. Táto informácia sa vzťahovala na dôležité verejné a osobné záujmy spočívajúce vo vyšetrovaní trestných činov pokusu o zabitie.

Na druhej strane Komisia podobne ako sťažovateľka bola toho názoru, že predmetné opatrenia neboli spojené s dostatočnými zárukami na účely článku 8 ods.2.

82. Komisia v prvom rade vzala na vedomie, že sťažovateľka nebola vopred upozornená na prvý príkaz primárovi L. vypovedať (pozri odsek 23) ani na skutočnosť, že jej zdravotná dokumentácia bola zaistená a jej kópia zahrnutá do vyšetrovacieho spisu (pozri odseky 31 a 32). Keďže nebola vhodne vopred informovaná o jednotlivých vyšetrovacích úkonoch, nebola schopná ich účinne napadnúť. V tejto súvislosti sťažovateľka tiež zdôraznila, že nebola účastníčkou konania a že súdne pojednávania sa konali s vylúčením verejnosti (pozri odsek 23), preto nemala možnosť vystúpiť pred súdom a vyjadriť svoje názory.

Nebolo jasné, prečo bolo nevyhnutné vypočuť všetkých lekárov (pozri odseky 23, 26, 29 a 30) a aké úsilie bolo vynaložené, ak vôbec nejaké bolo, aby sa obmedzilo kladenie otázok v takom rozsahu a aby sa minimalizoval zásah do jej práva, ktoré je predmetom tejto sťažnosti.

83. Okrem toho neexistuje nič, čo by naznačovalo, že polícia využila svoju právomoc na ochranu aspoň časti informácií zo zdravotnej dokumentácie sťažovateľky vylúčením určitých materiálov z vyšetrovacieho spisu.

V tejto súvislosti sťažovateľka tiež tvrdila, že jej nebol poskytnutý prostriedok nápravy na napadnutie zaistenia jej zdravotných záznamov a ich zahrnutia do spisu.

84. Ďalej – hoci bolo podľa fínskeho práva možné nezverejňovať súdne záznamy dokonca až štyridsať rokov (pozri odsek 52) a všetci účastníci konania ich požadovali nezverejňovať tridsať rokov, mestský súd rozhodol obmedziť dobu na desať rokov (pozri odsek 33). Toto rozhodnutie potvrdil odvolací súd (pozri odsek 36).

Akákoľvek možnosť, ktorú by sťažovateľka mohla mať, aby požiadala Najvyšší súd o zrušenie výroku o nezverejnení dokumentov, by jej nezabezpečila adekvátne záruky. Neexistovalo ustanovenie, ktoré by jej umožnilo vypovedať pred odvolacím súdom a všetci účastníci konania, ktorí boli v tejto veci vypočutí, žiadali o predĺženie doby neúspešne (pozri odsek 36).



85. Navyše odvolací súd uverejnením odôvodnenia svojho rozsudku v plnom znení odhalil totožnosť sťažovateľky a to, že je nositeľkou vírusu HIV (pozri odsek 36). Nemala žiadne účinné prostriedky tomu zabrániť alebo právne napadnúť tento úkon.

ii) Vláda

86. Vláda nesúhlasila so závermi, ku ktorým dospela sťažovateľka a Komisia. Podľa názoru vlády všetky opatrenia, proti ktorým smerovala sťažnosť, boli podložené dôležitými a dostatočnými dôvodmi a s ohľadom na záruky, ktoré existovali, bola zachovaná proporionalita s legitímnym cieľom, ktorý sa sledoval. Vyzvala Súd, aby preskúmal jednotlivé opatrenia oddelene.

87. Podľa tvrdenia vlády boli tak informácie od lekárov a psychiatra sťažovateľky, ako aj predloženie jej zdravotnej dokumentácie, rozhodujúce na dosiahnutie usvedčenia a odsúdenia X. z dvoch z piatich pokusov o zabitie (pozri odseky 33 a 36). Cieľom týchto úkonov bolo výlučne získanie informácie, kedy si X. začal byť vedomý svojej nákazy vírusom HIV alebo odkedy mal dôvod predpokladať, že je nositeľom tohto ochorenia.

88. Ďalej vláda tvrdila, že bolo nevyhnutné vypočuť všetkých lekárov vzhľadom na povahu hľadanej informácie, závažnosť prejednávanych trestných činov a vzhľadom na to, čo bolo v stávke pre obžalovaného.

Príkazy požadujúce od lekárov a psychiatra vypovedať vydal mestský súd a sťažovateľkin nesúhlas s tým bol súdu predložený 3. marca 1993, keď primár L. prečítal jej list súdu (pozri odsek 29).

89. Vláda navyše argumentovala, že keďže všetky záznamy mali potenciálny význam pre skutočnosť, kedy si X. uvedomil alebo mal dôvod sa domnievať, že je nositeľom HIV, bolo opodstatnené, že bol všetok materiál zaistený a zahrnutý do vyšetrovacieho spisu. Vzhľadom na rôznu povahu symptómov nakazení vírusom HIV a ťažkosti s hodnotením, či určitá choroba mala súvis s HIV, bolo dôležité, aby príslušné súdy mohli posúdiť úplný materiál. Vylúčenie niektorej jeho časti by mohlo dať podnet k vzniku pochybností o jeho hodnovernosti.

Okrem toho vláda zdôraznila, že sťažovateľka mohla napadnúť zaistenie dokumentov na základe hlavy 4 oddielu 13 zákona o donucovacích prostriedkoch pri vyšetrovaní trestných činov z roku 1987 (*pakkokeinolaki 450/87, tvnngsmedelslag 450/87* – pozri odsek 49).

90. Majúc na pamäti verejný záujem na verejnosti súdneho konania vo všeobecnosti, vláda považovala na základe okolností prípadu hranicu desiatich rokov na utajenie spisu za rozumnú. Počas svojej svedeckej výpovede pani Z výslovne nepožiadala, aby jej zdravotné záznamy ostali utajené a aby nebola uvedená jej totožnosť v rozhodnutí odvolacieho súdu.

91. Spomenutie faktu, že sťažovateľka bola manželkou X. v rozsudku odvolacieho súdu bolo neoddeliteľnou súčasťou jeho odôvodnenia a prijatých záverov (pozri odsek 36). Tým, že v rozsudku bolo publikované celé jej meno, sa nezasiahlo do jej záujmov. Rovnako ako pri obetiach trestných činov spáchaných pánom X. sa nemuselo spomínať ani jej meno, ak by vyjadrila takéto želanie.

92. Okrem už spomínaných záruk vláda poukázala na občianskoprávne a trestnoprávne prostriedky nápravy, ktoré boli sťažovateľke podľa fínskeho práva k dispozí-

cií pre porušenie utajenia osobných údajov štátnymi zamestnancami a na možnosť podať sťažnosť parlamentnému ombudsmanovi (*eduskunnan oikeusasiamies, riksdagens justitieombudsman*) alebo ministrovi spravodlivosti (pozri odseky 53 až 56).

93. Na základe uvedeného dospela vláda k názoru, že fínske úrady postupovali v medziach svojich právomocí, ktoré majú pre takúto záležitosť, a že žiadne z namietaných opatrení nespôsobilo porušenie článku 8 Dohovoru

## b) Posúdenie vecí Súdom

94. Pri rozhodovaní, či predmetné opatrenia boli „nevyhnutné v demokratickej spoločnosti“, Súd posúdi, či boli v celkovom kontexte prípadu dôvody predložené na ich odôvodnenie dôležité a dostačujúce a či sa v opatreniach dodržala požiadavka proporcionality k sledovanému legitímnemu cieľu.

95. V tomto kontexte bude Súd brať do úvahy, že ochrana osobných údajov, nielen zdravotných záznamov, má primárny význam pre nerušený výkon práva človeka na súkromný a rodinný život tak, ako ho zaručuje článok 8 Dohovoru. Rešpektovanie lekárskeho tajomstva je významnou zásadou v právnych poriadkoch všetkých zmluvných strán Dohovoru. Dôležité je nielen rešpektovanie súkromia pacienta, ale aj udržanie jeho dôvery v lekársku profesiu a zdravotné služby všeobecne.

Bez takejto ochrany môžu mať tí, ktorí potrebujú lekársku starostlivosť, strach zverejniť takúto informáciu osobnej a intímnej povahy, ktoré môžu byť nevyhnutné na stanovenie vhodného postupu liečby, ba dokonca nevyhľadajú zdravotnú starostlivosť, čím ohrozia vlastné zdravie a v prípade prenosných chorôb aj zdravie iných (pozri Odporúčanie č. R(89) 14 – „Etické otázky nákazy HIV v oblasti zdravotnej starostlivosti a sociálnych služieb“ prijaté Výborom ministrov RE 24.10.1989, najmä všeobecné poznámky o utajovaní zdravotných záznamov v článku 165 vysvetľujúceho memoranda).

Preto musí vnútroštátne právo poskytnúť primerané záruky na zabránenie takého odhalenia alebo zverejnenia osobných zdravotných údajov, ktoré by bolo nezlučiteľné so zárukami v článku 8 Dohovoru (pozri *mutatis mutandis* článok 3, ods. 2 písm. c), články 5, 6 a 9 Dohovoru o ochrane osôb pri automatickom spracovaní osobných údajov, *European Treaty Series*, č. 108, Štrasburg 1981).

96. Spomínané úvahy platia zvlášť v súvislosti s ochranou dôvernej povahy informácie o osobe infikovanej HIV. Zverejnenie takéhoto údajá môže dramaticky zasiahnuť do súkromného a rodinného života jednotlivca, rovnako ako do jeho sociálnej a profesionálnej oblasti, vystaviť ho verejnému odsúdeniu a riziku izolácie. Z tohto dôvodu môže takúto zverejnenie odradiť osoby od toho, aby im bola stanovená diagnóza alebo od liečenia a takto nabúrať akékoľvek preventívne opatrenia spoločnosti proti pandémii (pozri už spomínané vysvetľujúce memorandum k Odporúčaniu č. R (89) 14, články 166 až 168). Pri rozhodovaní, či zásah bol primeraný sledovanému legitímnemu cieľu, bude záujem chrániť dôvernosť takýchto informácií predstavovať významný aspekt. Takýto zásah nemôže byť zlučiteľný s článkom 8 Dohovoru, kým nie je odôvodnený požiadavkou verejného záujmu, ktorá prevažuje nad inými záujmami.

Vzhľadom na obzvlášť intímny a citlivý charakter informácie o tom, či je niekto nositeľom HIV, každé opatrenie štátu vynucujúce si oznámenie alebo zverejnenie takej informácie bez súhlasu pacienta je výzvou pre Súd na čo najstarostlivejšie preskúmanie, ako to zabezpečujú zákonné záruky vytvorené na účinnú ochranu (pozri *mutatis mutandis* rozsudok Dudgeon proti Spojenému kráľovstvu z 22. októbra 1981,



séria A, č. 45, str. 21, ods. 52 a rozsudok Johansen proti Nórsku zo 7. augusta 1996, (*Reports of Judgments and Decisions*, 1996–III, str. 1003 – 1004, ods. 64).

97. Zároveň Súd akceptuje, že záujmy pacienta, ako aj celej spoločnosti na dodržiavanie lekárskeho tajomstva a ochrane dôvernosti zdravotných záznamov môže prevážiť záujem na vyšetrovaní a stíhaní trestného činu a na verejnosti súdneho konania (pozri *mutatis mutandis* článok 9 už spomínaného Dohovoru o ochrane údajov z roku 1981), ak sa takéto záujmy javia ako dôležitejšie.

98. V súvislosti s vyšetrovacími úkonmi v prípade proti X. treba mať na pamäti, že nie je úlohou Súdu nahradiť hodnotenie príslušných štátnych úradov o dôležitosti dôkazov použitých v súdnom konaní vlastným hodnotením (pozri napr. už spomínaný rozsudok Johansen, str. 1006 – 1007, ods. 73).

99. Pokiaľ ide o otázku týkajúcu sa prístupu verejnosti k osobným údajom, Súd uznáva, že by sa mala príslušným štátnym orgánom ponechať určitá miera voľnej úvahy, aby určili správnu rovnováhu medzi záujmom verejnosti súdneho konania na jednej strane a záujmami účastníka konania alebo tretej osoby na nezverejňovaní údajov na druhej strane. Rozsah voľnej úvahy bude závisieť od takých faktorov, ako je povaha a závažnosť záujmov v spore a závažnosť zásahu (pozri napr. rozsudok Leander proti Švédsku z 26. marca 1987, séria A, č. 116, str. 25, ods. 58 a *mutatis mutandis* rozsudok Manoussakis a iní proti Grécku – z 26. septembra 1996, *Reports* 1996–IV, ods. 44).

100. Súd bude skúmať namietané zásahy do sťažovateľkinho práva na rešpektovanie jej súkromného a osobného života na základe uvedených úvah.

Keďže jednotlivé opatrenia mali rôzny charakter, sledovali odlišné ciele a zasahovali do jej súkromného a rodinného života rôznym rozsahom, bude Súd skúmať nevyhnutnosť každého opatrenia jednotlivito.

101. Pred otvorením týchto otázok Súd na začiatku konštatuje, že hoci sťažovateľka nemala možnosť byť priamo vypočutá príslušnými orgánmi pred prijatím sporných opatrení, tieto orgány boli oboznámené s jej názormi a záujmami v predmetnej záležitosti.

Všetci jej lekári namietali voči jednotlivým príkazom vypovedať a teda aktívne bránili jej záujmy na zachovaní jej zdravotných záznamov v tajnosti. Na začiatku pojednávania sa pred mestským súdom prečítal jej list adresovaný primárovi L., v ktorom ho žiadala, aby nevypovedal, aj s vysvetlením jej dôvodov (pozri odseky 23, 26, 29 a 30).

V spomínanom liste sa výslovne uvádzalo aj to, že z rovnakých dôvodov by protestovala aj proti získaniu jej zdravotných záznamov zaistením zdravotnej dokumentácie a proti jej zahrnutiu do vyšetrovacieho spisu, čo sa stalo o niekoľko dní (pozri odseky 31 a 32). Podľa sťažovateľky urobil jej právnik všetko, čo mohol, aby upozornil prokurátora na jej námietky proti použitiu jej zdravotných záznamov v súdnom konaní.

Navyše, skôr než odvolací súd potvrdil súdny príkaz o dobe utajovania dokumentov na desať rokov, právnik pána X. ho informoval, že sťažovateľka si želá, aby sa doba nezverejnenia predĺžila (pozri odsek 35).

Na základe týchto okolností je Súd presvedčený, že v rozhodovacom procese o uskutočnenie sporných opatrení sa sťažovateľke dostatočne umožnilo vyjadriť jej názory na účely článku 8 Dohovoru (pozri *mutatis mutandis* rozsudok W. proti Spojenému kráľovstvu z 8. júla 1987, séria A, č. 121 str. 28 – 29, odseky 62 – 64 a už spomínaný rozsudok Johansen str. 1004 – 1005, ods. 66). Preto ďalší postup ako taký nespôsobil žiadne porušenie tohto článku.

V tejto súvislosti Súd zaznamenáva skutočnosť, ktorú uviedla vláda v podaní pred Súdom, že sťažovateľka mala možnosť napadnúť zaistenie dokumentov pred mestským súdom (pozri odsek 49). Tiež je z rozhodnutia Najvyššieho súdu z 1. septembra 1995 zrejmé, že mala možnosť podať podľa finskeho práva návrh na mimoriadny postup – nariadiť zrušenie rozsudku odvolacieho súdu ohľadne sprístupnenia informácií a dokumentov vzťahujúcich sa na jej osobu verejnosti v roku 2002 (pozri odsek 40).

- i) Príkazy nariaďujúce sťažovateľkiným lekárom a psychiatrovi podať svedectvo

102. Pokiaľ ide o príkazy požadujúce od sťažovateľkiných lekárov a psychiatra podať svedectvá, Súd poznamenáva, že tieto opatrenia sa uskutočnili v súvislosti so skutočnosťou, že Z využila svoje právo podľa finskeho právneho poriadku nevypovedať proti svojmu manželovi (pozri odseky 14, 17 a 21). Cieľom príkazov bolo výlučne zistiť na základe ich výpovedí, kedy si X. uvedomil alebo mal dôvod predpokladať, že je nositeľom vírusu HIV. Ich svedectvo mohlo byť vtedy rozhodujúce pre vyriešenie otázky, či X. je vinný zo sexuálne motivovaných trestných činov alebo z oveľa závažnejšieho trestného činu pokusu o zabitie v súvislosti so spáchaním dvoch trestných činov pred 19. marcom 1992, keď mu boli oznámené pozitívne výsledky HIV testu. Nemôžu byť pochybnosti o tom, že príslušné orgány boli oprávnené domnievať sa, že existujú veľmi dôležité verejné záujmy v prospech vyšetrovania a trestného stíhania X. za pokus o zabitie z hľadiska všetkých piatich spáchaných trestných činov, a nielen troch z nich.

103. Súd ďalej poznamenáva, že podľa finskeho práva mohlo byť sťažovateľkiným lekárom prikázané vypovedať o nej bez toho, aby s tým sama súhlasila, iba vo veľmi obmedzených prípadoch, konkrétne v súvislosti s vyšetrovaním a vznesením obvinenia zo závažného trestného činu, za ktorý je najnižší trest najmenej šesť rokov odňatia slobody (pozri odsek 46). Keďže lekári odmietli vypovedať na polícii, tá musela získať súhlas od súdneho orgánu – mestského súdu – na ich vypočutie ako svedkov (pozri odsek 28). Výsluch sa uskutočnil na pojednávaní s vylúčením verejnosti pred mestským súdom, ktorý vopred nariadil, že jeho spis vrátane zápisnice o vyjadreniach svedkov bude utajený (pozri odseky 19 a 23). Všetci zúčastnení na pojednávaní mali povinnosť zachovať o informáciách, s ktorými boli oboznámení, mlčanlivosť. Porušenie tejto povinnosti by mohlo viesť k občianskoprávnej a/alebo trestnoprávnej zodpovednosti podľa finskeho práva (pozri odseky 53 až 56).

Zásah do sťažovateľkinho práva na súkromný a rodinný život, ku ktorému došlo na základe namietaných príkazov, bol teda prísne ohraničený a sprevádzali ho účinné a adekvátne záruky proti jeho prípadnému zneužitiu (pozri napr. rozsudok Klass a iní proti Nemecku zo 6. septembra 1978, séria A, č. 28, str. 23–24, ods. 49–50 a už spomínaný rozsudok Leander, str. 25, ods. 60).

V tejto súvislosti Súd nevidí dôvod zisťovať rozsah, v akom boli sťažovateľkini lekári nútení svedčiť (pozri odseky 23, 26 a 30). Ako sa už poukázalo, získavanie dôkazov je v prvom rade záležitosťou štátnych orgánov a Súdu neprináleží nahradiť ich názor vlastným v tejto veci (pozri odsek 98).

104. V zmysle spomenutých skutočností, najmä vzhľadom na povahu konaní proti X., rovnako ako ich netradičný charakter, Súd nepresvedčil sťažovateľkin argument, že príkazy na podanie svedectva by mohli odstrániť potenciálnych a súčasných nositeľov vírusu HIV vo Fínsku od podstúpenia krvných skúšok a vyhľadania lekárskeho ošetrovania.

105. Na základe uvedeného Súd dospel k záveru, že príkazy požadujúce od sťažovateľkiných lekárov svedčiť, boli podložené dôležitými a dostačujúcimi dôvodmi, ktoré sú v súlade s požiadavkou v záujme sledovaných legitímnych cieľov, ktorá prevažuje nad inými záujmami. Tiež sa preukázalo, že existoval adekvátny vzťah proporcionality medzi týmito opatreniami a cieľmi. Z toho vyplýva, že článok 8 Dohovoru v tomto bode nebol porušený.

- ii) Zaistenie zdravotnej dokumentácie sťažovateľky a jej zahrnutie do vyšetrovacieho spisu

106. Zaistenie zdravotnej dokumentácie sťažovateľky a jej zahrnutie do vyšetrovacieho spisu bolo doplnkovým opatrením k príkazom nariaďujúcim jej lekárom vypovedať vo veci. Rovnako ako predchádzajúce opatrenia, aj tieto sa uskutočnili v súvislosti s odmietnutím sťažovateľky podať svedectvo proti svojmu manželovi a ich cieľom bolo určiť, kedy si X. uvedomil svoju nákazu vírusom HIV alebo mohol dôvodne predpokladať, že je nositeľom tohto ochorenia. Boli založené na tom istom dôležitom verejnom záujme (pozri odsek 102).

107. Ďalej podliehali podobným obmedzeniam a zárukám proti ich zneužitiu (pozri odsek 103). Hmotnoprávne podmienky, za ktorých mohol byť sporný materiál zaistený, boli rovnako reštriktívne (pozri odseky 46 a 48). Významný je aj fakt, že materiál bol predložený počas pojednávania uskutočneného s vylúčením verejnosti a mestský súd rozhodol, že spisové dokumenty budú utajené. Takéto opatrenie bolo chránené do značnej miery rovnakými predpismi a prostriedkami nápravy ako výpovede svedkov (pozri odseky 23 a 53 – 56).

108. Je však pravda, že zaistenie, na rozdiel od vyžiadania si svedectiev od lekárov a psychiatra, neschválil súd, ale nariadil prokurátor (pozri odsek 31).

Napriek tomu, podľa príslušného ustanovenia v hlave 4 oddieli 2 čast' 2. zákona o donucovacích prostriedkoch pri vyšetrovaní trestných činov podmienkou na uskutočnenie zaistenia predmetnej zdravotnej dokumentácie bolo, že jej lekári budú „oprávnení alebo povinní vypovedať pred vyšetrovateľom o materiále zahrnutom v dokumentoch“ (pozri odsek 48). Právne podmienky na vykonanie zaistenia záznamov boli teda v podstate rovnaké ako podmienky na vydanie príkazov nariaďujúcich lekárom vypovedať.

Navyše ešte pred zaistením dokumentov už mestský súd rozhodol, že minimálne dvaja z lekárov majú byť vypočutí, zatiaľ čo krátko po vykonaní zaistenia požadoval svedecké výpovede od všetkých (pozri odseky 23, 26 a 30). Mestský súd, ktorý mal právo vyňať dôkazy, sa rozhodol do spisu zahrnúť celý predmetný materiál nasledujúci deň po zaistení (pozri odsek 32). Okrem toho, ako už bolo spomenuté, sťažovateľka mala možnosť napadnúť zaistenie lekárskeho záznamu pred mestským súdom (pozri odseky 49 a 101).

Preto Súd dospel k záveru, že skutočnosť, že toto zaistenie sa vykonalo na základe príkazu prokurátora a nie súdu, nemôže samo osebe dať podnet na pochybnosti v súvislosti s článkom 8.

109. K sťažovateľkiným tvrdeniam, že časť záznamov bolo pre prípad nepodstatných a neobsahovali informácie rozhodujúce pre trestné konanie proti X., Súd znovu zdôrazňuje, že proces predkladania a prijímania dôkazov vnútroštátnymi orgánmi v domácom súdnom konaní posudzujú predovšetkým tieto orgány a že nie je bežne úlohou Súdu nahradiť ich názor svojim vlastným v tejto veci (pozri odsek 98). Majúc na

pamäti argumenty predložené vládou k rôznosti údajov, ktoré mohli byť dôležité na určenie dňa, odkedy si X. bol vedomý alebo mal dôvod predpokladať, že je nositeľom vírusu HIV (pozri odsek 89), Súd tu nevidí dôvod pochybovať o hodnotení dôkazov štátnymi orgánmi.

110. Preto Súd dospel k záveru, že zaistenie sťažovateľkinej zdravotnej dokumentácie a jej zahrnutie do vyšetrovacieho spisu je podložené dôležitými a dostatočnými dôvodmi, ktorých význam bol taký, že prevážil nad sťažovateľkiným záujmom, aby sa sporné údaje nepoužili. Preukázalo sa, že opatrenia boli adekvátne legitímnemu cieľu. Súd teda dospel k záveru, že článok 8 nebol porušený ani v tomto bode.

iii) Dĺžka doby nezverejňovania zdravotných záznamov  
určená súdnym rozhodnutím

111. Pokiaľ ide o sťažnosť, že predmetné zdravotné záznamy by mohli byť prístupné verejnosti v roku 2002, Súd podotýka, že desaťročný limit v súdnom príkaze o nezverejnení spisu nezodpovedá požiadavkám a záujmom sporových strán, pretože všetci žiadali dlhšiu dobu utajenia (pozri odsek 35).

112. Súd nie je presvedčený, že vnútroštátne súdy pri určení tejto doby dostatočne zvážili dôležitosť sťažovateľkiných záujmov. Treba pripomenúť, že už predložením predmetných informácií v súdnom konaní bez jej súhlasu bola vystavená vážnemu zásahu do svojho práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života. Neskorší zásah, ktorý by utrpela, ak by tieto zdravotné údaje boli sprístupnené verejnosti po desiatich rokoch, nie je podoprený dôvodmi, ktoré by sa mohli považovať za dostatočné na preváženie nad záujmom, aby údaje ostali utajené dlhší čas. Príkaz, ktorým sa tento materiál stane prístupným už v roku 2002 v prípade, že sa vykoná, bude predstavovať neadekvátny zásah do jej práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života, a teda porušenie článku 8.

Súd sa však obmedzí iba na už spomínané stanovisko, že je na štáte, aby vybral prostriedky, ktoré použije v svojom právnom poriadku na splnenie svojich záväzkov podľa článku 53 Dohovoru (pozri rozsudok Marckx proti Belgicku z 13. júna 1979, séria A, č. 31, str. 25 – 26, ods. 58).

iv) Zverejnenie sťažovateľkinej totožnosti a zdravotného stavu  
v rozsudku odvolacieho súdu

113. Nakoniec musí Súd preskúmať, či boli dostatočné dôvody na zverejnenie sťažovateľkinej totožnosti a ochorenia na HIV v texte rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý bol sprístupnený tlači (pozri odseky 36 a 43).

Podľa príslušných ustanovení fínskeho práva mal odvolací súd právomoc po prvé vyhnúť sa spomenutiu akýchkoľvek mien umožňujúcich identifikáciu sťažovateľky v rozsudku, po druhé nezverejniť celé odôvodnenie rozsudku počas určitej doby a namiesto toho uverejniť skrátenú verziu odôvodnenia, výrokovú časť a určenie právnych noriem, ktoré bolo aplikované (pozri odsek 52). Podľa týchto ustanovení postupoval mestský súd, keď vyhlásil svoj rozsudok bez toho, aby ním dal podnet na vznik podobných pripomienok (pozri odseky 33).

Nie je podstatné, či sťažovateľka výslovne požiadala odvolací súd, aby nezverejnil jej totožnosť a zdravotný stav, keď advokát pána X. súd informoval o jej požiadavkách, aby sa príkaz na utajovanie dokumentov predĺžil nad desať rokov (pozri

odsek 35). Z tohto sa ľahko dalo odvodiť, že by namietala proti akémukoľvek zverejneniu týchto informácií.

Za týchto okolností a majúť na pamäti závery spomínané v odseku 112, Súd zastáva názor, že zverejnenie údajov v súdnom rozhodnutí nebolo podporené presvedčivými dôvodmi. Preto konštatuje, že zverejnenie predmetných údajov spôsobilo porušenie sťažovateľkinho práva na rešpektovanie jej súkromného a rodinného života zaručeného článkom 8.

#### v) Zhrnutie

114. Súd dospel k záveru, že článok 8 Dohovoru nebol porušený 1) vo veci vydania príkazov nariaďujúcich sťažovateľkiným lekárom vypovedať ani 2) vo veci zaistenia jej zdravotnej dokumentácie a jej zahrnutia do vyšetrovacieho spisu. Na druhej strane rozhodol, 3) že sprístupnenie lekárskeho záznamu verejnosti v roku 2002 by v prípade, že sa tak stane, spôsobilo porušenie tohto článku a 4) že bol porušený tento článok v súvislosti so zverejnením sťažovateľkinej totožnosti a zdravotného stavu v rozsudku odvolacieho súdu.

## II. ÚDAJNÉ PORUŠENIE ČLÁNKU 13 DOHOVORU

115. Sťažovateľka namietala aj porušenie článku 13 Dohovoru z dôvodu, že nemala k dispozícii účinné domáce prostriedky nápravy na napadnutie každého zo sporných opatrení, proti ktorým podala sťažnosť pre porušenie svojho práva podľa článku 8. Článok 13 Dohovoru znie:

„Každý, koho práva a slobody priznané týmto Dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.“

116. Vláda namietala proti takémuto názoru kým Komisia, vzhľadom na svoje zistenia pri skúmaní sťažnosti v súvislosti s ustanoveniami článku 8 nepovažovala za nevyhnutné skúmať, či bol porušený aj článok 13.

117. Súd vzal do úvahy všetky uvedené tvrdenia v spojení s článkom 8 (pozri odseky 101, 103, 107 a 109) a nepovažuje za nevyhnutné skúmať ich podľa článku 13.

## III APLIKÁCIA ČLÁNKU 50 DOHOVORU

118. Sťažovateľka požadovala spravodlivé zadosťučinenie podľa článku 50 Dohovoru, ktorý znie:

„Ak Súd zistí, že rozhodnutie alebo opatrenie súdneho alebo každého iného orgánu Vysokej zmluvnej strany je úplne alebo čiastočne v rozpore so záväzkami vyplývajúcimi z tohto Dohovoru, a ak vnútroštátne právo tejto strany umožňuje len čiastočné odstránenie dôsledkov takéhoto rozhodnutia alebo opatrenia, rozhodnutie Súdu prizná v prípade potreby poškodenej strane spravodlivé zadosťučinenie.“

### A. Nepeňažná ujma

119. Sťažovateľka si neuplatnila žiaden nárok na náhradu peňažnej škody, ale žiadala, aby jej Súd prisúdil 2 milióny fínskych mariek (FIM) ako náhradu za nepeňažnú ujmu utrpenú v dôsledku odhalenia jej zdravotných záznamov, ktoré boli široko publikované tlačou.

120. Podľa názoru vlády rozhodnutie o porušení jej práva by samo osebe predstavovalo adekvátne spravodlivé zadosťučinenie. V každom prípade by suma pre sťažovateľku nemala dosiahnuť výšku odškodného prisúdeného štyrom obetiam trestných činov, ktoré spáchal X., kde najvyššia suma bola 70 000 FIM.

121. Zástupca Komisie túto záležitosť nekomentoval.

122. Súd dospel k záveru, že sťažovateľka musela utpieť nepeňažnú ujmu v dôsledku odhalenia jej totožnosti a zdravotného stavu v rozhodnutí odvolacieho súdu. Je toho názoru, že dostačujúce spravodlivé zadosťučinenie by nemalo predstavovať iba rozhodnutie o porušení jej práva, ale zároveň jej musí byť priznaná aj kompenzácia. Pri určení sumy sa Súd necíti byť obmedzený vnútroštátnymi pravidlami, hoci mu môžu pomôcť. Rozhodujúc na základe spravodlivosti, priznáva sťažovateľke sumu 100 000 FIM.

### B. Náklady a výdavky

123. Sťažovateľka ďalej požadovala uhradenie nákladov a výdavkov celkovo v sume 239 838 FIM, kde boli zahrnuté tieto položky:

- a) 4 800 FIM pre pána Fredmana ako odmena za právne zastupovanie vo vnútroštátnom konaní;
- b) 126 000 FIM pre pána Fredmana a 24 000 FIM pre pána Scheinina za právne zastupovanie pred Komisiou;
- c) 16 800 FIM pre pána Fredmana a 9 600 FIM pre pána Scheinina za právne zastupovanie pred Súdom;
- d) 49 800 FIM za vystúpenia jej právnikov pred Súdom;
- e) 8 838 FIM za výdavky na preklady.

Uvedené trovy právneho zastúpenia zahŕňajú 385 hodín práce po 600 FIM za hodinu a mali by byť zvýšené príslušnou DPH, kým právna pomoc od Rady Európy by sa mala od celkovej sumy odčítať.

124. Vláda súhlasí so sumou podľa písmena a) a nemá námietky voči sume pod písmenom e), ale počet hodín v súvislosti s písmenami b) až d) považuje za neprimeraný.

125. Zástupca Komisie sa k tejto veci nevyjadril.

126. Súd bude posudzovať uvedené nároky podľa kritérií vytvorených vlastnou judikatúrou, konkrétne, či náklady a výdavky vznikli opodstatnene a nevyhnutne v snahe dosiahnuť nápravu vo veci, ak sa rozhodlo o porušení Dohovoru alebo v snahe takémuto porušeniu predísť a či sú odôvodnené v svojom rozsahu (pozri napr. rozsudok Tolstoy Miloslavsky proti Spojenému kráľovstvu z 13. júla 1995, séria A, č. 316-B, str. 83, ods. 77). Používajúc tieto kritériá, Súd dospel k záveru, že výdavky v písmenách a) a e) sa majú uhradiť v plnom rozsahu.

Súd nie je presvedčený, že náklady uvedené v písmenách b) až d) museli nevyhnutne vzniknúť. Rozhodujúc na základe spravodlivosti priznáva sťažovateľke cel-



kovú sumu 160 000 FIM zvýšenú o príslušnú DPH a zníženú o sumu 10 835 francúzskych frankov, ktoré sťažovateľka dostala od Rady Európy vo forme právnej pomoci.

### C. Úroky z omeškania

127. Podľa informácie, ktorá je k dispozícii Súdu, je zákonná výška úrokovej sadzby vo Fínsku v čase prijatia tohto rozsudku 11 % ročne.

### Z TÝCHTO DÔVODOV SÚD

1. *Rozhodol* ôsmimi hlasmi proti jednému, že príkazy nariaďujúce sťažovateľkiným lekárom vypovedať nepredstavujú porušenie článku 8 Dohovoru;
2. *Rozhodol* ôsmimi hlasmi proti jednému, že zaistenie sťažovateľkinej zdravotnej dokumentácie a jej zahrnutie do vyšetrovacieho spisu nespôsobilo porušenie článku 8;
3. *Rozhodol* jednohlasne, že súdny príkaz umožňujúci sprístupnenie jej zdravotnej dokumentácie a zápisníc z výpovedí jej lekárov verejnosti v roku 2002, by v prípade jeho vykonania predstavoval porušenie článku 8;
4. *Rozhodol* jednohlasne, že zverejnenie sťažovateľkinej totožnosti a jej zdravotného stavu odvolacím súdom predstavuje porušenie článku 8;
5. *Rozhodol* jednohlasne, že nie je nevyhnutné preskúmať sťažovateľkine tvrdenia podľa článku 13 Dohovoru;
6. *Rozhodol* jednohlasne:
  - a) že žalovaný štát je povinný zaplatiť sťažovateľke do troch mesiacov 100 000 (jednostotísíc) fínskych mariek ako náhradu nepeňažnej ujmy a sumu 160 000 (jednostošesťdesiatšesťtisíc) fínskych mariek zvýšenú o príslušnú DPH a zníženú o 10 835 (desaťtisícosemstotridsaťpäť) francúzskych frankov prevedených na fínske marky podľa kurzu platného v deň vyhlásenia tohto rozsudku;
  - b) úrok vo výške 11 % ročne bude splatný dňom uplynutia uvedených troch mesiacov do zaplatenia;
7. *Zamieta* jednohlasne zvyšok žaloby na spravodlivé zadosťučinenie.

Vyhotovené v angličtine a francúzštine a vyhlásené na verejnom pojednávaní v Budove ľudských práv v Štrasburgu 25. februára 1997.

Rolv RYSSDAL  
predseda

Herbert PETZOLD  
tajomník

V súlade s článkom 51 ods. 2 Dohovoru a pravidlom 55 ods. 2 Pravidiel Súdu B je k tomuto rozsudku priložený čiastočne nesúhlasný názor sudcu De Meyera.

## ČIASTOČNE NESÚHLASNÝ NÁZOR SUDCU DE MEYERA

I. Súd sa uzniesol, že sťažovateľkino právo na rešpektovanie jej súkromného a rodinného života nebolo porušené ani príkazmi nariaďujúcimi jej lekárom a psychiatrovi vypovedať, ani zaistením jej zdravotnej dokumentácie a jej zahrnutím do vyšetrovacieho spisu.

Rozhodol, že tieto opatrenia boli oprávnené z dôvodu stanovenia, odkedy pán X., jej manžel, vedel alebo mal dôvod predpokladať, že je HIV pozitívny. Cieľom bolo určiť, či trestné činy, z ktorých bol X. obvinený, že ich spáchal pred 19. marcom 1992, sa mali posudzovať ako pokus o zabitie rovnako ako tie, ktoré spáchal po tomto dátume, alebo iba ako sexuálne motivovaný útok.

Podľa môjho názoru nech sú už požiadavky vyplývajúce z trestného konania akékoľvek, úvahy tohto druhu neopodstatňujú odhalenie dôverných informácií vyplývajúcich zo vzťahu lekár – pacient alebo zo súvisiacich dokumentov.

II. Pri vyjadrení Súdu, že desaťročná „lehota utajenia“ dokumentov nariadená fínskym súdom v tomto prípade bola príliš krátka, sa javí, že verejný prístup k zdravotným záznamom by mohol byť možný po uplynutí dostatočne dlhého času.

Bez toho, aby som uvádzal predpoklady, čo by mohlo byť akceptovateľné pri iných údajoch v spisoch o trestných veciach sa domnievam, že zdravotné záznamy v týchto spisoch musia ostať navždy utajené.

Záujem na tom, aby sa zabezpečila verejnosť súdnych konaní, nie je dostatočný na to, aby oprávňoval sprístupnenie dôverných údajov, aj keď po uplynutí mnohých rokov.

III. V tomto rozsudku sa Súd zasa raz opiera o určitú mieru voľnej úvahy vnútroštátnych orgánov.

Verím, že je najvyšší čas, aby Súd odstránil túto koncepciu zo svojich odôvodnení. Už príliš dlho váha vzdať sa tejto otrepanej frázy a relativizmu, ktorý v sebe zahŕňa.

Voľnú úvahu si možno predstaviť v určitých oblastiach. Je napríklad úplne prirodzené pre trestný súd rozhodnúť o treste na základe zhodnotenia okolností prípadu vo vzťahu k rozpätiu sadzby trestu určenej zákonodarcom.

Ale tam, kde sú porušené ľudské práva, nie je priestor na voľnú úvahu, ktorá by štátu umožnila rozhodnúť, čo je akceptovateľné a čo nie.

V týchto záležitostiach musí byť hranica, ktorú nemožno prekročiť taká zreteľná a presná, ako je to len možné. Je vecou Súdu, nie jednotlivých štátov, rozhodnúť v tejto veci a názor Súdu musí platiť pre každého, kto podlieha jurisdikcii zmluvného štátu.

Prázdne frázy o určitej miere voľnej úvahy štátu – opakované v rozsudkoch Súdu už príliš dlho – sú zbytočne vyhýbavé, a slúžia len na to, ako zložito vyjadriť, že štáty môžu urobiť hocičo, čo Súd nepovažuje za nezlučiteľné s ľudskými právami.

Takáto terminológia je v svojej podstate chybná a v skutočnosti nepotrebná. Preto by sa mala bezodkladne zrušiť.